

Klagenævnets administration af naturbeskyttelseslovens § 3 i forhold til vandløb

Undersøgelse af Natur- og Miljøklagenævnets praksis angående dispensation fra Naturbeskyttelseslovens § 3 til regulering af vandløb omfattet af denne bestemmelse.

Promilleafigtsfonden for landbrug

Ved det seneste møde i arbejdsgruppe 5 blev det aftalt, at undertegnede skulle foretage en undersøgelse af administrativ praksis med hensyn til mulighederne for dispensation fra Naturbeskyttelseslovens § 3 til regulering af vandløb. Med dette udgangspunkt er der gennemgået en lang række af klagenævnets afgørelser i sager om Naturbeskyttelseslovens § 3 i relation til vandløb, der er omfattet af den bestemmelse, og en del andre § 3-sager.

Se 'European Agricultural Fund for Rural Development'

Hovedindtryk

Det helt overordnede billede er, at Klagenævnet anlægger en meget restriktiv administration. Der foreligger således en række sager, hvor dispensation er afslået, både i tilfælde hvor 1. instansen har givet afslag, og hvor 1. instansen har givet dispensation, og i ingen af de gennemgåede sager er der givet dispensation begrundet i jordbrugsmæssige interesser.

Eksempler på dispensation

I en sag om sænkning af vandstanden i en mose med små vandløb som led i anlæg af en motorvej meddelte kommunen dispensation til det ansøgte, og klagenævnet stadfæstede dispensationen. Klagenævnet anførte, at der ved afgørelsen blandt andet kan lægges vægt på, om der er tale om et nødvendigt formål, som bør gå forud for den generelle beskyttelsesinteresse i området. Efter en samlet vurdering af sagen fandt klagenævnet ikke grundlag for at tilsidesætte kommunens vurdering. Nævnet lagde navnlig vægt på, at et anlæg af motorvej er et projekt, der har en væsentlig samfunds-mæssig interesse. Sagen angår faktisk ikke § 3-beskyttede vandløb, men sagen medtages for at vise, hvornår der kan dispenseres fra Naturbeskyttelseslovens § 3.

I en anden sag, sagen NMK-43-00306 og NMK-510-00279, gives Naturstyrelsen Østjylland tilladelse til at genskabe et engområde og åbne en strækning af et rørlagt vandløb. Der var tale om en sag, hvor formålet var forbedring af miljøet, og i øvrigt var vandløbet på den omhandlede strækning ikke omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3, idet vandløbet som udgangspunkt var rørlagt. Det bevirker principielt, at sagen ikke er relevant i den foreliggende sammenhæng, men omtales alligevel, da den er et eksempel på, at der kan opnås dispensation fra Naturbeskyttelseslovens § 3, når det eneste formål er miljøforbedring.

Hovedreglen – ikke dispensation

Det klare hovedindtryk er som anført afslag på dispensation til regulering af vandløb. Som eksempel omtales sagen NMK-510-00062. Den angår et vandløb omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Lodsejer ønsker vandløbet uddybet for at forbedre afvandingen af markerne via drænrør. Kommunen gav afslag på dispensation, og det blev stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet. Nævnet bemærker blandt andet følgende i sin afgørelse: "Efter Naturbeskyttelseslovens § 65, stk.3, kan der i særlige tilfælde meddeles dispensation for forbuddet i § 3.

Det følger af bemærkningerne til Naturbeskyttelsesloven, at der skal foreligge særlige omstændigheder, før der kan meddeles dispensation til foranstaltninger, som ændrer tilstanden i de beskyttede naturtyper, når ændringerne er væsentlige eller i strid med ønsket om at opretholde de pågældende naturtyper som sådanne, idet reglerne er udtryk for en generel samfunds-mæssig interesse i, at de beskyttede naturtyper opretholdes. En væsentlig jordbrugs- eller anden almindelig økonomisk interesse er således ikke i sig selv tilstrækkelig til at begrunde en dispensation. Der må, for at et indgreb i områdets tilstand eventuelt kan accepteres, tillige være tale om et område, som ud fra naturbeskyttelses-mæssige hensyn vurderes som uden særlig interesse, eller om et indgreb, der i sig selv ikke skønnes at medføre nogen afgørende forrykning af tilstanden i området. Derudover forudsættes det, at en dispensation ikke vil skabe en uheldig og uønsket præcedens for den fremtidige administration af § 3-beskyttelsen i området.

Natur- og Miljøklagenævnets praksis er – i overensstemmelse hermed – restriktiv."

I en anden sag, sagen NMK-510-00092, har kommunen givet en lovliggørende dispensation til uddybning af grøfter/vandløb m.v. på et golfbaneanlæg. Det fremgår af afgørelsen, at kommunen har vurderet, at uddybning af grøfterne/vandløbene ikke indebærer en væsentlig ændring af deres tilstand. Kommunen anfører, at de før uddybningen havde en blød bund, langsomt flydende eller stillestående vand og generelt begrænset biologisk værdi. Kommunen oplyser, at tilstanden i dag i det væsentlige er den samme, bortset fra, at bunden ligger væsentlig dybere. Den biologiske værdi skønnes ikke forringet – måske svagt forbedret, idet vandfladen ligger mere åbent efter brinkerne er rettet af. Klagenævnet anfører i sin afgørelse, at det finder, at der er tale om et ikke ubetydeligt indgreb, som må antages at have til formål at skabe mulighed for at overfladevand hurtigere kan ledes bort fra de tilstødende golfbanearealer. Nævnet finder ikke, at der foreligger særlige forhold, der kan begrunde dispensation fra forbuddet i lovens § 3. Klagenævnet ændrer herefter kommunens dispensation til et afslag.

Der kan endvidere kort henvises til følgende afgørelser: NMK-510-00153, hvori der gives afslag til rørlægning af et vandløb, primært begrundet i hensyn til Naturbeskyttelseslovens § 3. I sagen NMK-43-00266 og NMK-510-00184, der angår dispensation til rørlægning, ændrer klagenævnet kommunens dispensation til et afslag. I sagen NMK-510-00177, der angår et privat vandløb, hvor der er foretaget opgravning i 2005, stadfæster klagenævnet kommunens afslag på dispensation til opgravning af vandløbet. Også i denne sag sker det med de bemærkninger, der er citeret ovenstående fra afgørelsen i sagen NMK-510-00062.

Konklusion

Det samlede billede af de gennemgåede sager er, således som klagenævnet selv anfører i en række af afgørelserne, en meget restriktiv administration, hvor der som klar hovedregel gives afslag på dispensation, også for vandløb med meget begrænsede miljøinteresser. Det fremhæves, at det direkte i afgørelserne anføres, at en væsentlig jordbrugs- eller anden almindelig økonomisk interesse således ikke i sig selv er tilstrækkeligt til at begrunde en dispensation. I ingen af de gennemgåede sager er der givet dispensation af hensyn til en jordbrugsmæssig interesse.